



Ten behoeve van de leesbaarheid in de internetconsultatie is ervoor gekozen de wijzigingen door te voeren met wijzigingen bijhouden (track-changes).

Regeling van de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, van 17 oktober 2025 nr. WJZ/101810832, tot wijziging van de Omgevingsregeling (erkenning examens jachtgeweeractiviteit, opname lijst exoten bestrijding met geweer en enkele technische wijzigingen)

[KetenID 28875]

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

Gelet op de artikelen 2.24, tweede lid, 4.3, vierde lid, 13.1, zesde lid en 16.139, derde lid, van de Omgevingswet en de artikelen 11.43, eerste lid, en 11.57 van het Besluit activiteiten leefomgeving;

Besluit:

ARTIKEL I (Omgevingsregeling)

De Omgevingsregeling wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 3.34 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 3.34. (erkenning examens)

Als examens worden erkend als bedoeld in artikel 3.71, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving ~~de volgende, door de Stichting Jachtexamens afgenomen, examens:~~

- a. ~~het door de Stichting Jachtexamens of de Stichting Examens Groene Sector afgenomen examen~~ voor een jachtgeweeractiviteit: het jachtexamen;
- b. ~~het door de Stichting Jachtexamens afgenomen examen~~ voor een valkeniersactiviteit: het examen voor het gebruik van jachtvogels; en
- c. ~~het door de Stichting Jachtexamens afgenomen examen~~ voor het gebruik van eendenkooien: het examen voor het gebruik van eendenkooien.

B

Artikel 3.35 komt te luiden:

Artikel 3.35. (aanwijzing gelijkwaardige examens)

1. Als gelijkwaardige examens als bedoeld in artikel 3.71, tweede lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving worden aangewezen:

- a. ~~met betrekking tot het theoretische gedeelte: het theoretische gedeelte A en B van~~ het jachtexamen, afgelegd vanaf 1 april 1984 op grond van het bepaalde bij of krachtens het Belgisch Koninklijk besluit van 28 februari 1977 betreffende de afgifte van jachtverloven en jachtvergunningen, het Belgisch ministerieel besluit van 2 maart 1977 tot inrichting van het jachtexamen en het Besluit van de Vlaamse Executieve van 29 mei 1991 tot inrichting van het jachtexamen;

- b. het jachtexamen, afgelegd op grond van het bepaalde bij of krachtens het Besluit van de Vlaamse regering van 18 januari 1995 betreffende de organisatie van het jachtexamen;
- c. [het jachtexamen, afgelegd op grond van het bepaalde bij of krachtens het Besluit van de Vlaamse regering van 25 april 2014 betreffende de administratieve organisatie van de jacht in het Vlaamse Gewest](#);
- d. het jachtexamen, afgelegd op grond van het bepaalde bij of krachtens het Besluit van de Waalse regering van 2 april 1998 tot organisatie van het jachtexamen in het Waalse Gewest;
- e. ~~met betrekking tot het theoretische gedeelte: het theoretische gedeelte A en B van~~ het jachtexamen, afgelegd ~~vanaf 1 april 1984~~ op grond van het bepaalde bij of krachtens het ~~Belgisch Koninklijk besluit van 28 februari 1977 betreffende de afgifte van jachtverloven en jachtvergunningen en~~ het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 21 januari 1991 tot organisatie van het jachtexamen in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest;
- f. het jachtexamen, afgelegd op grond van het bepaalde bij of krachtens het ~~gewijzigde~~ Règlement grand-ducal van 16 april 1991 [of 7 maart 2015](#) betreffende de voorwaarden en modaliteiten met betrekking tot de bekwaamheidsproef voor het verlenen van een eerste jachtvergunning; en
- g. het jachtexamen, afgelegd op grond van het bepaalde bij of krachtens het Bundesjagdgesetz.

[2. Als de in het eerste lid genoemde examens een theoretisch gedeelte en een praktisch gedeelte bevatten, worden het theoretische gedeelte en het praktische gedeelte aangewezen als gelijkwaardig aan het theoretisch gedeelte respectievelijk het praktische gedeelte als bedoeld in artikel 11.87, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving.](#)

C

Artikel 4.18 van de Omgevingsregeling wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 4.18. (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn: bestrijden schadelijke vogels)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet in samenhang met artikel 11.37, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, om zonder omgevingsvergunning van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen, [om nesten, rustplaatsen en eieren van die vogels opzettelijk te vernielen of opzettelijk te beschadigen, om eieren van die vogels te rapen en onder zich te hebben](#) en om die vogels opzettelijk te storen geldt niet als deze flora- en fauna-activiteiten door grondgebruikers worden verricht om de volgende schadeveroorzakende vogels te bestrijden, bedoeld in 11.43, eerste lid, onder b, van dat besluit:
 - a. de Canadese gans (*Branta Canadensis* en *Branta hutchinsii hutchinsii*);
 - b. de houtduif (*Columba palumbus*);
 - c. de kauw (*Corvus monedula*); of
 - d. de zwarte kraai (*Corvus corone corone*).
2. Het eerste lid geldt alleen als:

- a. het bestrijden gebeurt op door de grondgebruiker gebruikte gronden, of in of aan door hem gebruikte opstallen, om schade die in het lopende of daarop volgende jaar dreigt op te treden op die gronden, in of aan die opstallen of in het omringende gebied te voorkomen;
- b. de schade, bedoeld onder a, is aan te merken als:
 - i. 1°.belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, of wateren; of
 - ii. 2°.schade aan flora of fauna; en
- c. wordt voldaan aan artikel 4.19.

D

Artikel 4.29 van de Omgevingsregeling wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 4.29. (aanwijzing vergunningvrije gevallen: vervoer zieke dieren)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet in samenhang met artikel 11.54, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving, om zonder omgevingsvergunning in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A, bij dat besluit, te vangen geldt niet voor het opzettelijk vangen van een ziek of gewond dier, met uitzondering van de gewone zeehond of grijze zeehond, voor vervoer in een motorvoertuig dat is ingericht en bestemd om te worden gebruikt voor het vervoer van zieke of gewonde dieren.
2. Het eerste lid geldt alleen als:
 - a. het dier binnen twaalf uur wordt overgedragen aan personen of instanties die zijn gerechtigd uit het wild afkomstige dieren onder zich te hebben voor opvang en verzorging krachtens:
 - 1°. een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit;
 - en
 - 2°. artikel 2.2, eerste lid, van de Wet dieren; en
 - b. als het een zieke of gewonde ree of wolf, of een ziek of gewond edelhert, damhert of wild zwijn betreft: voorafgaand aan het vervoer melding is gedaan bij de meldkamer van de politie van het aantal, de vindplaats en de soort zieke of gewonde dieren en het vervoer geschiedt door een door de politie aangewezen vervoerder.
3. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, geldt niet voor het opzettelijk vangen van een zieke of gewonde gewone zeehond of grijze zeehond door personen die in dienst zijn van, of als opdrachtnemer of als vrijwilliger actief zijn voor een van de organisaties, bedoeld in het vierde lid, voor vervoer:
 - a. in een motorvoertuig dat is ingericht en bestemd om te worden gebruikt voor het vervoer van zieke of gewonde dieren; of
 - b. anders dan met een motorvoertuig dat is ingericht en bestemd om te worden gebruikt voor het vervoer van zieke of gewonde dieren.
4. Het derde lid geldt alleen als:
 - a. de uit het wild afkomstige zieke of gewonde gewone zeehond of grijze zeehond binnen twaalf uur wordt overgedragen aan een van de volgende organisaties:
 - 1°. Stichting A Seal Centrum voor Zeezoogdierenzorg te Stellendam;
 - 2°. Stichting Texels Museum (Ecomare) op Texel;

- 3°. Stichting Zeehondencentrum Pieterburen te Lauwersoog;
- 4°. Stichting Zeehondenopvang Eemsdelta te Uithuizen; of
- 5°. Stichting Zeehondenopvang Terschelling te West-Terschelling;
- b. de organisaties, genoemd onder a, bij de beslissing over het vangen, voor het vervoeren van het dier, het Handelingskader zeehondenopvang, opgenomen in bijlage VIIa, onder B, volgen, en als zij krachtens artikel 2.2, eerste lid, van de Wet dieren zijn gerechtigd uit het wild afkomstige gewone zeehonden of grijze zeehonden onder zich te hebben en te verzorgen; en
- c. de in het derde lid bedoelde personen werkzaam zijn binnen het werkgebied van de organisatie, genoemd onder a, weergegeven op de kaart in bijlage VIIa, onder A, en aantoonbaar beschikken over:
 - 1°. kennis van:
 - i. gewone en grijze zeehonden en hun leefomgeving;
 - ii. het beheer van de gewone en grijze zeehond;
 - iii. de belangrijkste wettelijke voorschriften op het terrein van de natuurbescherming en dierenwelzijn; en
 - iv. het gedrag van gewone en grijze zeehonden bij ziekte of verwonding; en
 - 2°. bekwaamheid in de omgang met de gewone en grijze zeehond.

E

Na artikel 4.37 van de Omgevingsregeling wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4.37a. (exoten waarvoor bestrijding met het geweer is toegestaan)

Als exoten als bedoeld in artikel 11.75, eerste lid, onder c, van het Besluit activiteit leefomgeving, voor het bestrijden waarvan zonder opdracht het geweer mag worden gebruikt, worden aangewezen de diersoorten, genoemd in bijlage VIIe.

F

Artikel 14.45 van de Omgevingsregeling wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 14.45. (tarief ringen, merken of merktekens)

1. Voor de behandeling van een aanvraag om merktekens voor een geprepareerde vogel als bedoeld in artikel 7.219, vierde lid, bedraagt het tarief: € ~~1~~2,50 per merkteken.
2. De aan erkende organisaties, als bedoeld in artikel 4.22, eerste lid, door de leverancier in rekening gebrachte kostprijs voor de vervaardiging van gesloten potringen wordt aan de aanvrager doorberekend.

3. De erkende organisaties kunnen de in het eerste lid bedoelde kostprijs verhogen met een bedrag ter dekking van de kosten voor de uitreiking van ringen ter hoogte van maximaal € 1 per ring.
4. Gesloten pootringen worden uitgereikt na voldoening van de som van de gelden, bedoeld in het eerste en tweede lid.

G

Na bijlage VIIId wordt een bijlage ingevoegd, luidende:

Bijlage VIIe bij artikel 4.37a van deze regeling (exoten ter bestrijding waarvan het geweer mag worden gebruikt)

Wetenschappelijke naam

[Neogale vison](#)
[Sciurus niger](#)
[Axis axis](#)
[Myocastor coypus](#)
[Sciurus carolinensis](#)
[Herpestes javanicus](#)
[Muntiacus reevesi](#)
[Ondatra zibethicus](#)
 Callosciurus erythraeus
[Nasua nasua](#)
[Tamias sibiricus](#)
[Cervus nippon](#)
 Callosciurus finlaysonii
[Procyon lotor](#)
 Nyctereutes procyonoides
[Threskiornis aethiopicus](#)
[Corvus splendens](#)
[Acridotheres cristatellus](#)
[Alopochen aegyptiacus](#)
[Pycnonotus cafer](#)
[Pycnonotus jocosus](#)
[Oxyura jamaicensis](#)
[Acridotheres tristis](#)

Nederlandse naam

[Amerikaanse nerts](#)
[Amerikaanse voseekhoorn](#)
[Axishert](#)
[Beverrat](#)
[Grijze eekhoorn](#)
[Indische mangoeste](#)
[Muntjak](#)
[Muskusrat](#)
[Pallas' eekhoorn](#)
[Rode neusbeer](#)
 Siberische grondeekhoorn
[Sikahert](#)
 Thaise eekhoorn
[Wasbeer](#)
[Wasbeerhond](#)
[Heilige ibis](#)
[Huiskraai](#)
[Kuifmaina](#)
[Nijlgans](#)
[Roodbuikbuulbuul](#)
[Roodoorbuulbuul](#)
[Rosse stekelstaart](#)
[Treurmaina](#)

H

Bijlage XXXII wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Bijlage XXXII. bij de artikelen 9.37, tweede lid, en 9.38 van deze regeling (modellen omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit en omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit)

1. Het model, bedoeld in artikel 9.37, tweede lid:

Pasfoto te stempelen



KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

Omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit

Als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de Omgevingswet, of artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de Omgevingswet in samenhang met artikel 8.74u van het Besluit kwaliteit leefomgeving en artikel 10.23, vijfde lid, van het Omgevingsbesluit

MUNITIE

De overeenkomstig het bepaalde in artikelen 11.79, zesde lid, en 11.80 van het Besluit activiteiten leefomgeving te bezigen munitie

Type omgevingsvergunning:

☐ hoofd omgevingsvergunning artikel 5.1, eerste lid, onder f, Ow ☐
☐ logeer omgevingsvergunning artikelen 5.1, eerste lid, onder f, Ow ☐
in samenhang met 8.74u Bkl en 10.23, vijfde lid, Ob
(aankruisen wat van toepassing is)

Duplicaat:

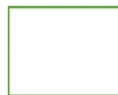
Algemene bepalingen

Deze omgevingsvergunning wordt geldig door plaatsing van de handtekening van de houder en een stempel met handtekening van de politie.
Deze omgevingsvergunning blijft het eigendom van de Staat der Nederlanden

Datum geldig van.....
t.e.m.
Leges €

Naam :
voorletters :
Adres :
Postcode :
Woonplaats :
Geboortedatum :
Vergunningsnummer:

Stempel en handtekening korpschef



Omgevingsvergunning opnieuw verleend

op:
Datum geldig van.....
t.e.m.
Leges €

Omgevingsvergunning opnieuw verleend

op:
Datum geldig van.....
t.e.m.
Leges €

Stempel en handtekening korpschef



Omgevingsvergunning opnieuw verleend

op:
Datum geldig van.....
t.e.m.
Leges €

Omgevingsvergunning opnieuw verleend

op:
Datum geldig van.....
t.e.m.
Leges €

Stempel en handtekening korpschef



Stempel en handtekening korpschef



Beperkingen

Het vervoer van de op de bijlage bij deze omgevingsvergunning vermelde vuurwapens is beperkt tot het vervoeren tussen de woning en plaatsen waar de houder van deze omgevingsvergunning bevoegd is tot jagen, of plaatsen waar hij uit andere hoofde bevoegd is de vuurwapens te gebruiken, de erkende wapenhandelaar of (na daaraan voorafgaand verzoek of toestemming van de zijde van de politie) naar het bureau van politie, langs de weg en binnen het tijdsbestek welke daar redelijkerwijze voor zijn geboden.

Voorschriften

1. Het is de houder van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit verboden een geweer te dragen op gronden waarop hij niet tot het gebruik van een geweer bevoegd is.
2. Tijdens het vervoer dienen wapen en munitie zodanig te zijn ingepakt dat deze niet voor onmiddellijk gebruik kunnen worden aangewend.
3. Het wapen dient ontladen en ontspannen te zijn. In een eventueel aanwezige patroonhouder mogen zich geen patronen bevinden.
4. Het wapen en de munitie worden niet onbeheerd in een vervoermiddel achtergelaten.
5. Het wapen en de bijbehorende munitie worden bewaard in afzonderlijke deugdelijk gesloten en voor onbevoegden niet gemakkelijk bereikbare bergplaatsen.
6. De houder dient bij verhuizing deze omgevingsvergunning onverwijld ter wijziging aan te bieden aan de politiechef van de eenheid van zijn (nieuwe) woonplaats en de verhuizing kenbaar te maken bij de politiechef van de eenheid van zijn vorige woonplaats.
7. Een bruikleenwapen dient op de dag van gebruik door de lener bij de eigenaar te worden opgehaald en direct na gebruik dezelfde dag te worden teruggebracht voor opslag bij de eigenaar.

N.B.

Onverminderd de bepalingen van de Omgevingswet zal bij misbruik van deze vergunning dan wel van een wapen of munitie, waaronder mede te verstaan het niet betrachten van uiterste voorzichtigheid en zorg bij het omgaan met het wapen en de munitie, deze vergunning onverwijld worden ingetrokken.

Bijlage

Bij een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit

Verleend aan:

Naam :
voorletters :
Adres :
Postcode :
Woonplaats :
Geboortedatum :
Vergunningsnummer :

Handtekening houder:

Handtekening korpschef:

Omschrijving van het geweer / de geweren en munitie

2. Het model, bedoeld in artikel 9.38:



Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit

Artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet

Naam

Adres

Geboortedatum

Geboorteplaats

Vergunningnummer

Geldig van

tot en met

pasfoto



Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit

Artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet



Naam V.L. Achternaam

Geboortedatum 03-06-65

Adres Adres 41
1234 AB Plaatsnaam
Nederland

Geboorteplaats Plaatsnaam

Vergunningnummer VA2017000

Geldig van 01-04-17 tot en met 01-04-22

Uitgegeven door

De minister van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur, namens
deze:

Teammanager Beschermde soorten
en dierenwelzijn Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Den Haag

Voorschriften vergunning

- Deze vergunning is strikt persoonlijk
- De vergunninghouder is verplicht deze vergunning op verzoek te tonen aan een bevoegd controleur of opsporingsambtenaar

Handtekening vergunninghouder

**ARTIKEL II**

Deze regeling treedt in werking op 1 januari 2027, met uitzondering van artikel I, onderdeel D, dat in werking treedt op een bij ministerieel besluit te bepalen tijdstip.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage,

Jaimie van Essen

Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

TOELICHTING

I. Algemeen

1. Inleiding

Deze wijziging van de Omgevingsregeling (verder: Or) bevat een aantal wijzigingen op het gebied van jacht en de omgang met wilde dieren, waaronder exoten. Het gaat om voornamelijk kleine en/of technische wijzigingen en correcties, enerzijds naar aanleiding van verzoeken daartoe vanuit medeoverheden of andere partijen uit de samenleving en anderzijds ter uitvoering van internationale verplichtingen.

2. Inhoud van deze regeling

Deze regeling wijzigt zes artikelen en twee bijlagen van de Omgevingsregeling die onderdeel uitmaken van het soortenbeschermingsregime. Het gaat om:

- a. twee wijzigingen waarmee de erkende gelijkwaardige internationale examens die gelden als examen voor een jachtgeweeractiviteit worden geactualiseerd en tevens een nieuw examen, afgenomen door de stichting Examens Groene Sector, wordt erkend (artikel I, onderdelen A en B);
- b. herstel van de reikwijdte van de aanwijzing als vergunningvrij geval van de bestrijding van schadelijke vogelsoorten naar de situatie die gold onder de Wet natuurbescherming (artikel I, onderdeel C);
- c. het toevoegen van de wolf aan een rijtje diersoorten waarvoor regels gelden voor het vervoer van zieke en gewonde exemplaren (artikel I, onderdeel D);
- d. het opnemen van een lijst van exoten ter bestrijding waarvan het geweer mag worden ingezet (artikel I onderdelen E en G);
- e. een verhoging van de leges voor merktekens voor geprepareerde vogels (artikel I, onderdeel F); en
- f. een aanpassing van het model voor de omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit naar aanleiding van het aantreden van het kabinet Jetten I (artikel I, onderdeel H).

De wijzigingen worden toegelicht in het artikelsgewijze deel van deze toelichting.

3. Gevolgen van deze regeling

3.1 algemeen

Gezien de aard van deze regeling, waarbij met name een aantal technische aspecten worden geregeld ten aanzien van beschermde dieren en exoten, worden de gevolgen van de regeling geacht gering te zijn. De wijzigingen zijn bovendien op verzoek van medeoverheden en partijen in de samenleving gedaan. Ook om die reden is te verwachten dat, waar de regels effect hebben, die met name positief uitpakken voor de praktijk.

Een aantal onderdelen van deze regeling hebben naar verwachting wel specifieke financiële gevolgen, of gevolgen voor de administratieve lasten. Het gaat dan met name om financiële gevolgen voor preparateurs van vogels en gevolgen voor de nodige administratie, uitvoering, toezicht en handhaving voor provincies, politie en de korpschef. Hieronder worden de verwachte gevolgen geschetst. Deze zullen nader worden aangevuld na het inwinnen van advies over de gevolgen van de regeling, hetgeen gelijktijdig met de internetconsultatie zal worden uitgevraagd.

Gedurende de internetconsultatie zal een ontwerp van deze verzamelregeling in de versie van de internetconsultatie voor een uitvoerings- en handhavingstoets worden voorgelegd aan het IPO, RVO, NVWA en de politie. *[PM nav UDO]*

3.2 Administratieve lasten

De administratieve lasten bij met name provincies worden naar verwachting door deze regeling verlicht. Zo zal de vrijstellingsbepaling van artikel I, onderdeel C, ervoor zorgen dat de provincies niet steeds een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit hoeven te verleden als schadebestrijding leidt tot het vernielen van nesten en eieren of rustplaatsen van landelijke schadesoorten. Ook het opnemen van de lijst van exoten waarvoor het geweer mag worden ingezet is gericht op het verlichten van de administratieve lasten bij de provincies: voor deze veel voorkomende exoten zijn immers geen individuele opdrachten meer noodzakelijk om in een jachtveld het geweer te mogen gebruiken.

Voor de overige onderdelen van deze regeling geldt dat er geen gevolgen voor de administratieve lasten te verwachten zijn, met uitzondering van artikel I, onderdeel D. Doordat de wolf wordt toegevoegd aan de lijst van diersoorten in artikel 4.29, tweede lid, sub b, Or, is vereist dat voorafgaand aan het vervoer een melding is gedaan bij de meldkamer van de politie en het vervoer geschiedt in een door de politie aangewezen vervoerder. Gezien de aard en omvang van het dier is het echter noodzakelijk geacht deze vereisten, die al gelden voor andere grote nationaal beschermde zoogdieren, ook te laten gelden voor de wolf. Gezien de bestaande praktijk met de beschermde diersoorten waarvoor deze vereisten al gelden, en het beperkte aantal gevallen waarin in de praktijk vervoer van zieke of gewonde wolven aan de orde is, is de verwachting dat deze aanvullende administratieve last beperkt zal zijn.

3.3 Financiële gevolgen

Met de verhoging van de leges in artikel I, onderdeel F, van dit voorstel, wordt het aanbrengen van een verplicht merkteken op een geprepareerde vogel duurder. Dit heeft naar verwachting met name gevolgen voor hobbymatige preparateurs, die de kosten voor de leges niet kunnen doorberekenen naar klanten of opdrachtgevers en dus zelf de kosten voor de merktekens moeten dragen. Met het oog op die hobbymatige preparateurs is er in dit voorstel voor gekozen slechts een beperkte verhoging van de leges door te voeren, en die niet te baseren op een doorberekening van de volledige daadwerkelijke kosten, zoals op basis van het beleidskader 'Maat houden'¹ aangewezen zou zijn. Met de beoogde verhoging wordt een balans gezocht tussen een proportionele verhoging van de leges voor de preparateurs, en het beperken van de kosten die nu door de samenleving in zijn geheel worden gedragen en wordt een eerste stap gezet richting het kostendekkend maken van de leges.

4. Consultatie en advies

4.1 Algemeen

Op grond van artikel 23.4, eerste lid, van de Ov wordt eenieder in de gelegenheid gesteld om gedurende een periode van ten minste vier weken langs elektronische weg opmerkingen te maken over het ontwerp van een ministeriële regeling. De internetconsultatie van deze verzamelwijziging heeft gedurende 8 weken plaatsgevonden in de periode van 13 juli 2026 tot en met 7 september 2026.

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2014-16734.pdf>

Gedurende de internetconsultatie zal – zoals hierboven onder 3.1 is toegelicht – een ontwerp van deze regeling in de versie van de internetconsultatie ook worden voorgelegd aan verschillende bij de uitvoering betrokken partijen.

Ook zal gedurende de internetconsultatie een ontwerp van deze regeling in de versie van de internetconsultatie worden voorgelegd aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR).

4.2 Reacties op het in consultatie gebrachte ontwerp van deze regeling

[PM: weergave reacties]

4.3 Advies ATR over de ontwerpregeling

[PM: weergave advies]

5. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt, met uitzondering van artikel I, onderdeel D, in werking met ingang van 1 januari 2027. Dit is in overeenstemming met het beleid inzake de vaste verandermomenten.

De inwerkingtreding van artikel I, onderdeel D, kan pas plaatsvinden als het besluit tot wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving en van het Besluit kwaliteit leefomgeving in verband met de bescherming van de wolf en goudjakhals in werking is getreden en de wolf is opgenomen op bijlage IX, onder A, van het Besluit activiteit leefomgeving

II. Artikelsgewijs

Artikel I, onderdeel A: Erkenning nieuw examen voor jachtgeweeractiviteit (artikel 3.34 Or)

Om een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit te kunnen verkrijgen is een van de voorwaarden dat met goed gevolg een erkend examen voor een jachtgeweeractiviteit is afgelegd (artikel 8.74t besluit kwaliteit leefomgeving).

De minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (hierna de minister van LNV) erkent examens voor (onder andere) een jachtgeweeractiviteit en de organisaties die die examens afnemen (artikel 3.71 Lid 1 Besluit kwaliteit leefomgeving). Alleen erkende examens van erkende organisaties zijn bruikbaar voor het aanvragen van een vergunning voor een jachtgeweeractiviteit. Examens en organisaties die voor erkenning in aanmerking willen komen, moeten voldoen aan de eisen die zijn opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) (artikelen 11.87 en 11.91) en de Or (artikel 3.31).

Op grond van deze regels moet het examen voor een jachtgeweeractiviteit bestaan uit een theoretisch en een praktisch gedeelte. Ten aanzien van beide onderdelen stellen het Bal en de Or eisen, zodat door middel van het examen een kandidaat wordt getoetst op zowel de relevante kennis die nodig is om de jacht te kunnen uitvoeren, als de schietvaardigheid en bekwaamheid in het hanteren van een vuurwapen. De Or stelt specifieke eisen aan de inrichting van het examen en de verschillende onderwerpen die in de vragen moeten terugkomen.

De in het Bal opgenomen regels over de erkenning van organisaties die examens afnemen hebben tot doel om te verzekeren dat deze in staat zijn om op een kwalitatief hoogstaande en professionele wijze examens af te nemen en dat de bij jacht, populatiebeheer en schadebestrijding betrokken doelgroepen (jacht,

natuurbescherming, landbouw) voldoende zijn betrokken (zie artikel 11.91 van het Bal voor alle eisen).

Sinds de introductie van een verplicht jachtexamen bestaat er binnen Nederland één organisatie die één erkend jachtexamen afneemt, namelijk het jachtexamen van de Stichting Jachtexamens. In september 2025 heeft de Stichting Examens Groene Sector een aanvraag ingediend bij de Minister van LNV om erkenning van de organisatie en het door de organisatie ontwikkelde jachtexamen.

Naar aanleiding van de aanvraag is een proces met de aanvragers doorlopen en heeft een beoordeling van de aanvraag plaatsgevonden. Op basis van de beoordeling van het examen en de organisatie is geconcludeerd dat het examen en de organisatie voor erkenning in aanmerking komen. Met de voorgestelde wijziging van artikel 3.34 Or wordt het examen voor een jachtgeweeractiviteit van de Stichting Examens Groene Sector erkend. Het examen en de organisatie voldoen aan de wettelijke eisen die gesteld zijn, ook naar het inzicht van de door de minister aangewezen toezichthouders op het jachtexamen, de politie en Staatsbosbeheer, die alle om advies gevraagd zijn.

De erkenning van een tweede jachtexamen laat de overige voorwaarden waaraan moet worden voldaan om in aanmerking te komen voor een omgevingsvergunning voor jachtgeweeractiviteit onverlet, waaronder de voorwaarden ten aanzien van de omvang van het jachtveld, zoals neergelegd in artikel 8.74 van het Besluit activiteit leefomgeving. De erkenning van een tweede jachtexamen zal daarom naar verwachting niet leiden tot een toename van het aantal houders van een omgevingsvergunning voor jachtgeweeractiviteit.

Voor de examens voor het gebruik van jachtvogels en het gebruik van eendenkooien blijft het examen van de Stichting Jachtexamens het enige erkende examen.

Artikel I, onderdeel B: actualisatie erkenning buitenlandse examens (artikel 3.35 Or)

Naast de erkenning van het nieuwe examen voor een jachtgeweeractiviteit in artikel 3.34 Or, actualiseert deze regeling ook de erkenning van buitenlandse examens in artikel 3.35 Or. Op grond van artikel 3.71, tweede lid, Bkl wijst de minister van LNV de examens aan die zijn erkend door de bevoegde autoriteit van een andere staat en die gelijkwaardig zijn aan een door hem erkend examen.

De lijst van erkende buitenlandse examens is opgenomen in artikel 3.35 Or. De wijziging van die lijst beoogt de erkenning van gelijkwaardige examens uit België, Luxemburg en Duitsland te actualiseren en om te voldoen aan afspraken die over de erkenning van gelijkwaardige examens zijn gemaakt binnen de Benelux.

(Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie van 27 april 1983 strekkende tot onderlinge erkenning van jachtexamens).

Als gelijkwaardige examens worden ook examens erkend die slechts bestaan uit één van beide onderdelen van de toets (theoretische kennis of praktische vaardigheid), maar wel erkend zijn als geldig examen in een ander Benelux-land. Dit vloeit voort uit artikel 6 van de in 2007 geactualiseerde Benelux beschikking (Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie tot opheffing en vervanging van de Beschikkingen M (83) 3 van 25 april 1983 en M (99) 10 van 25 oktober 1999 strekkende tot onderlinge erkenning van de jachtexamens (M (2007) 3)).

Deze wijziging beoogt specifiek een voorziening te treffen voor Vlaamse jagers, waarvoor op grond van het voor 1995 geldende Vlaamse recht geen praktijkexamen vereist was en die dus alleen over een theorie-examen beschikken. Met deze wijziging wordt het examen van die jagers binnen Nederland, net als inmiddels in Vlaanderen is gedaan, gelijkgesteld aan een volledig jachtexamen (theorie en praktijk).

Het eerste lid van artikel 3.35 Or erkent met deze wijziging de gehele examens uit de andere Benelux-landen en Duitsland als gelijkwaardig aan het Nederlandse Jachtexamen.

In het toegevoegde tweede lid wordt expliciet gemaakt dat – wanneer een examen uit een theoretisch en een praktisch gedeelte bestaat – die individuele gedeelten als gelijkwaardig worden aangewezen aan het Nederlandse theoretische, dan wel praktische gedeelte van het examen. Indien een dergelijk onderscheid niet gemaakt wordt in een examen en het examen bijvoorbeeld alleen uit een theoretisch gedeelte bestaat en toch volstaat in een ander land voor het gebruik van een jachtgeweer, is het tweede lid niet relevant en wordt dat examen als gelijkwaardig aan het gehele Nederlandse jachtexamen gesteld. In de praktijk wordt hiermee voor een heel beperkte groep van oudere Vlaamse jagers uitvoering gegeven aan afspraken die binnen Benelux verband gemaakt zijn.

Artikel I, onderdeel C: Vergunningvrij geval voor rapen en beschadigen van eieren en nesten van soorten vogelrichtlijn (artikel 4.18 Or)

Artikel 4.18, eerste lid, Or bevat een vrijstelling voor het handelen in strijd met het wettelijke verbod om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten die als vergunningplichtig is aangewezen in artikel 11.37, eerste lid, Bal. Deze vrijstelling geldt voor vier vogelsoorten – de Canadese gans, houtduif, kauw en zwarte kraai – die als landelijke schadesoorten zijn aangemerkt. De vrijstelling heeft betrekking op handelingen die – overeenkomstig de aan de vrijstelling verbonden voorwaarden – beogen schade die deze soorten veroorzaken te voorkomen of beperken.

Alle normaliter vergunningplichtige handelingen, genoemd in artikel 11.37, eerste lid, Bal kunnen aan de orde zijn bij de voorkoming van schade door de betrokken vogelsoorten. Het gaat dan om: het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van vogels van de betrokken soorten, het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van die vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels.

Bij het overzetten van artikel 3.1 van de Regeling natuurbescherming naar het systeem van de Omgevingswet is abusievelijk de in dat artikel opgenomen vrijstelling, ten aanzien van het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het rapen en onder zich hebben van deze eieren, niet opgenomen in de tekst van artikel 4.18 Or, maar enkel in de toelichting bij dit artikel.

Als gevolg van het vervallen van de vrijstelling voor het rapen en vernielen van eieren en het verstoren van nesten, is het beheren van de nesten en eieren van deze schadesoorten op dit moment niet mogelijk zonder vergunning. Provincies hebben aangegeven dat hierdoor het beheer van de schadesoorten moeilijker is geworden en verzocht om de vrijstelling weer volledig te maken. Provincies hebben aangegeven dat om de forse schades en risico's veroorzaakt door de onder andere Canadese ganzen te beperken, het van groot belang is dat beheer kan plaatsvinden met alle geschikte maatregelen, waaronder nestbewerking, afschot en ruivangsten, en verzocht om de gemaakte fout bij de omzetting naar de Or te herstellen.

Om daaraan tegemoet te komen wordt de weggevalLEN zinsnede alsnog toegevoegd aan de tekst van het artikel.

Deze wijziging staat los van de herziening van de vrijstellingen naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State van april 2023 en de motie Akerboom van 17 oktober 2023 (kenmerk 2023Z17180), die op grond van de motie Pierik en van der Plas van 20 juni 2024² wordt meegenomen in de stelselherziening Jacht en faunabeheer, en is uitsluitend technisch van aard.

Artikel I, onderdeel D: Vergunningvrij geval vervoeren zieke of gewonde wolf (artikel 4.29 Or)

Artikel 4.12, eerste en derde lid, van het Omgevingsbesluit bevat de gevallen waarin de Minister van LNV bevoegd is vergunningvrije gevallen aan te wijzen voor de in het Bal neergelegde vergunningplichtige flora en fauna-activiteiten. Het gaat onder andere om het vervoeren van zieke of gewonde vogels of andere dieren in een motorvoertuig dat is ingericht en bestemd om te worden gebruikt voor het vervoer van zieke of gewonde dieren en voor het onder zich hebben van dode vogels ten behoeve van het prepareren van die vogels en het onder zich hebben van geprepareerde vogels.

In de artikelen 4.22 Or en 4.26 Or is van deze mogelijkheid gebruik gemaakt voor respectievelijk vogelsoorten en habitatrichtlijnsoorten.

Artikel 4.29 Or bevat eenzelfde vergunningvrij geval voor het vervoeren van zieke of gewonde in het wild levende andere beschermde diersoorten die in [bijlage IX](#), onder A, Bal zijn opgenomen. De bedoeling van de vrijstelling is dat het vervoeren van gewonde dieren geschiedt door voertuigen die ingericht zijn op de verzorging en opvang van zieke dieren. Dit draagt bij aan de bescherming van fauna, één van de belangen voor het aanwijzen van een vergunningvrij geval voor deze flora- en fauna-activiteiten.

Artikel 4.29, tweede lid, onder b, Or bevat aanvullende regels ten aanzien van het toepassen van de vrijstelling voor een aantal beschermde diersoorten van bijlage IX, onder A van het Bal. Voor het vervoer van de genoemde soorten is vereist dat van het vervoer van een ziek of gewond dier vooraf melding is gedaan bij de meldkamer van de politie en het vervoer gebeurt door een door de politie aangewezen vervoerder. Deze voorwaarde geldt voor grote diersoorten die op bijlage IX onder A zijn opgenomen, te weten ree, edelhert, damhert en wild zwijn.

Deze wijziging voegt de wolf aan deze lijst toe. Naar aanleiding van de aanpassing van het beschermingsregime van de wolf in de Habitatrichtlijn, valt de wolf niet langer onder de vrijstelling van artikel 4.26 Or.

Met het besluit tot wijziging van het Bal en van het Besluit kwaliteit leefomgeving in verband met de bescherming van de wolf en goudjakhals (hierna: het ontwerpbesluit wolf en goudjakhals), wordt de wolf opgenomen in bijlage IX, onder A van het Bal. Daarmee valt het vervoer van zieke en gewonde wolven binnen de vrijstelling van artikel 4.29 Or, die grotendeels inhoudelijk gelijk is aan de vrijstelling van artikel 4.26 Or. Ook voor de wolf wordt het van belang geacht dat voorafgaand aan het vervoer een melding gedaan wordt bij de meldkamer van de politie en het vervoer geschiedt in geschikt vervoer. Om die reden voorziet dit voorstel in de toevoeging van de wolf aan de diersoorten van artikel 4.29, tweede lid, sub b, Or.

Artikel I, onderdeel E: Lijst exoten die bestreden mogen worden met het geweer (artikel 4.37a Or)

Artikel 11.75 Bal beperkt het gebruik van het geweer ter uitvoering van de Omgevingswet tot een beperkt aantal doelen. Artikel 11.75, eerste lid, onder c,

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 33 576, nr. 380

Bal bepaalt dat het geweer mag worden gebruikt voor het bestrijden van exoten of verwilderde dieren, als dat in opdracht van de minister van LNV of van gedeputeerde staten (hierna: GS) gebeurt, of als de betrokken diersoorten zijn aangewezen bij ministeriële regeling.

Invasieve exoten zijn schadelijk voor de biodiversiteit. Invasieve exotische zoogdieren en vogels kunnen zich in het milieu vestigen en zich vervolgens verder verspreiden. Het is niet verboden invasieve exoten te doden. Het gebruik van het geweer hiervoor is echter niet zonder meer toegestaan. Bestrijding van deze soorten met inzet van het geweer is noodzakelijk om aan de verplichtingen van de Europese Exotenverordening (EU 1143/2014) (eliminatiedoelstelling of het treffen van beheersmaatregelen) te kunnen voldoen.

Met het nieuwe artikel 4.37a Or wordt van die laatste mogelijkheid gebruik gemaakt. De lijst met diersoorten is, vanwege de omvang, opgenomen in de nieuwe bijlage VIIe Or. Voor deze soorten is niet langer noodzakelijk dat GS individuele opdrachten verstrekken om het geweer binnen een jachtveld voor exotenbestrijding te kunnen gebruiken.

Met de provincies is in het kader van het Landelijk Aanvalsplan Invasieve Exoten afgesproken om te komen tot een landelijke aanwijzing voor invasieve exoten waarvoor bestrijding met het geweer het meest effectief is. Een dergelijke lijst uniformeert de exoten waarvoor het geweer mag worden ingezet, waardoor de uitvoering van exotenbestrijding wordt vereenvoudigd en administratieve lasten kunnen worden verminderd. Dit artikel beoogt dan ook uitsluitend om een bestaande administratieve barrière voor de eliminatie van of het treffen van beheersmaatregelen tegen invasieve exoten te verlagen voor jagers op hun jachtveld. Voor een effectieve beheersing of eliminatie van exoten zal naast de toestemming om een geweer te gebruiken in een jachtveld, ook aanvullende gerichte bestrijding nodig zijn. Daarvoor zullen provincies nog steeds opdrachten verstrekken aan uitvoerders die het geweer buiten een jachtveld en andere middelen moeten inzetten.

Dit nieuwe artikel maakt het mogelijk dat personen die al het recht hebben om dieren met een geweer te schieten (en dus beschikken over een omgevingsvergunning jachtactiviteit en de mogelijkheid tot het beoefenen van die jacht in een jachtveld) binnen het jachtveld ook mogen schieten op de invasieve exoten die op de lijst zijn opgenomen. Op die manier wordt het met name voor jagers eenvoudiger om tijdens de uitvoering van de jacht of schadebestrijding ook invasieve exoten te bestrijden. In de praktijk is daarvoor nu een opdracht nodig van de provincies en weten jagers vaak niet of zij een invasieve exoot wel of niet mogen bestrijden, waardoor zij deze invasieve exoten veelal ongemoeid laten.

Zo worden naast opdrachten aan faunabeheereenheden en andere uitvoerende partijen ook aanvullende bestrijdingsmaatregelen met inzet van het geweer mogelijk binnen landelijk uniforme juridische kaders. Een dergelijke aanpak draagt bij aan een effectievere bestrijding van invasieve exoten, meer duidelijkheid voor betrokken partijen en een efficiëntere uitvoering.

De bestaande regelgeving voor het gebruik van het geweer voor het doden van dieren wordt niet aangepast en blijft dus onverkort van toepassing. Ook voor het bestrijden van exoten moeten jagers beschikken over een omgevingsvergunning jachtactiviteit en met succes een daarvoor vereist examen hebben afgelegd. Het geweer mag op grond van artikel 11.76 Bal bovendien alleen op een jachtveld worden gebruikt en het geweer en de munitie moeten voldoen aan de eisen van artikel 11.79 en 11.80 Bal. Op grond van artikel 11.28 Bal dient eenieder die een dier doodt of vangt (dus ook een jager) onnodig lijden zoveel mogelijk te voorkomen. Hoewel deze wijziging beoogt om het voor jagers en provincies administratief te vereenvoudigen om tijdens de jacht ook invasieve exoten te

bestrijden, leidt deze wijziging er niet toe dat er op meer plaatsen of door meer personen gebruik mag worden gemaakt van (ander soort) geweren.

De soorten die op de lijst zijn opgenomen zijn afkomstig van de Unielijst van zorgwekkende invasieve uitheemse soorten die hoort bij de Europese Exotenverordening (EU 1143/2014). Soorten worden opgenomen op de Unielijst van zorgwekkende invasieve uitheemse soorten wanneer uit wetenschappelijke risicobeoordelingen blijkt dat zij aanzienlijke negatieve gevolgen hebben voor de biodiversiteit of de aanverwante ecosysteemdiensten binnen de Europese Unie.

De lijst in bijlage VIIe is beperkt tot invasieve exotische zoogdieren en vogels van de Unielijst en bevat uitsluitend soorten waarvoor het geweer een effectief bestrijdingsmiddel is. Invasieve exoten die op afstand te moeilijk te onderscheiden zijn van de inheemse varianten zijn niet opgenomen. Om die reden is de Canadese bever (*Castor canadensis*) niet op de lijst opgenomen.

Artikel I, onderdeel F: Verhoging van de leges voor merktekens (artikel 14.45 Or)

Op grond van artikel 11.102 Bal mag een uit het wild afkomstige vogel worden geprepareerd zolang voldaan is aan een aantal voorwaarden, waaronder de voorwaarde dat een merkteken op de vogel wordt aangebracht.

Op grond van artikel 13.1 van de Omgevingswet kan de minister voor het behandelen van besluiten, waaronder het toekennen van merkteken, leges in rekening brengen. Uit de tekst van dat artikel en de toelichting blijkt dat de leges op grond van het profijtbeginsel in principe kostendekkend moeten zijn. Als een minister geen leges zou heffen, moeten de kosten vergoed worden uit algemene middelen. Dat is niet rechtvaardig richting burgers en bedrijven die geen profijt hebben van de overheidsinspanning.

De hoogte van de leges voor geprepareerde vogels zijn vastgelegd in artikel 14.45 lid 1 Or en bedragen sinds de invoering van de Flora en Faunawet in april 2002 1€ per merkteken.

Dit bedrag is niet langer kostendekkend. Met deze wijziging wordt voorzien in een verhoging van de leges naar 2,5€ per merkteken voor geprepareerde vogels. Die verhoging is aanzienlijk, maar niet voldoende om volledig kostendekkend te zijn³. In afwijking van de uitgangspunten van het beleidskader 'Maat houden'⁴, is er in dit geval voor gekozen de leges niet in een keer kostendekkend te maken, maar als eerste stap te volstaan met een verhoging naar 2,5€ per merkteken. Dit om de kosten voor het verstrekken van merktekens, meer dan nu het geval is, wel bij de gebruikers neer te leggen, maar tegelijkertijd de stijgende kosten voor met name de hobbymatige preparateurs niet in een keer te omvangrijk te maken. Daarbij wordt in acht genomen dat preparateurs sinds de instelling van de huidige leges hebben geprofiteerd van de lage kosten, en dat daarom een correctie op zijn plaats is. Mogelijke verdere verhogingen van de leges kunnen op een later moment worden overwogen.

Artikel I, onderdeel G: Toevoegen bijlage VIIe (exoten die mogen worden bestreden met een geweer) (bijlage VIIe bij artikel 4.37a Or)

De nieuwe bijlage VIIe bevat de lijst met invasieve exoten waarvoor op grond van artikel 11.75 eerste lid, sub c Ow en artikel 4.37a Or bestrijding met het geweer mag plaatsvinden. De lijst bevat de wetenschappelijke en de Nederlandse naam van de soorten. Zie voor meer toelichting paragraaf 2d van de algemene toelichting en de artikelsgewijze toelichting bij onderdeel E.

³ Op dit moment bedraagt alleen de aanschafkosten van de merktekens €6.25 euro. Inclusief uitvoeringskosten zouden de werkelijke kosten rond de €8-9 euro liggen.

⁴ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2014-16734.pdf>

Artikel I, onderdeel H: wijziging van Bijlage XXXII. bij de artikelen 9.37, tweede lid, en 9.38 van deze regeling (modellen omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit en omgevingsvergunning voor een valkeniersactiviteit)
Bijlage XXXII is aangepast aan de portefeuillevverdeling van het kabinet-Jetten. De "Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur" is daarom gewijzigd in de "Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur".

Artikel II

Artikel II regelt de inwerkingtreding van deze wijzigingsregeling. Voor alle wijzigingen behalve de wijziging uit artikel I onderdeel D is voorzien in inwerkingtreding in lijn met de vaste verandermomenten op 1 januari 2027. De inwerkingtreding van artikel I onderdeel D is afhankelijk van de inwerkingtreding van het ontwerpbesluit wolf en goudjakhals en zal dus op een per ministerieel besluit te bepalen tijdstip in werking treden. Beoogd wordt deze wijziging gelijktijdig of kort na het inwerkingtreden van het ontwerpbesluit wolf en goudjakhals in werking te doen treden.

Jaimie van Essen

Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur